

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی تهران

پایان نامه

کارشناسی ارشد آموزش پرستاری (با گرایش بهداشت جامعه)

عنوان :

**بررسی تأثیر آموزش خودآزمایی پستان بر آگاهی و مهارت دبیران
مدارس راهنمایی و دبیرستانهای دخترانه شهرستان محلات سال ۱۳۷۷**

۱۳۷۸ / ۵ / ۲۰

استاد راهنما :

سرکار خانم جولایی

استاد مشاور :

سرکار خانم رضایی پور

استاد آمار :

جناب آقای بحرانی

پژوهش و نگارش :

معصومه امین

۳۳۴۴۸ / ۲

۱۳۷۷

تقديم به :

آستان مقدس يگانه منجی عالم بشریت ، امام عصر

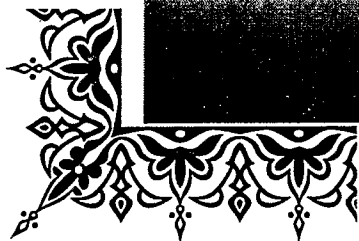
عجل الله تعالى فرجه الشريف

تقدیم به :

پدر بزرگوارم و مادر مهربانم که شکوفه های زیبای وجودشان را به

من تقدیم نمودند

تقديم به :

برادران عزيزه مهدی و محمد

تقدیم به:

جامعه زنان ایران

تقديم به :

آنانکه به من آموختند

«بسم الله الرحمن الرحيم»

سپاس و ستایش خدای عزوجل را که به ما نعمتهایی ارزانی داشت که عمر دهر حتی برای شمردنش کافی نیست. ستایش بی حد، بر سرآمد نعمتهایش، یعنی نعمت عقل و دین، دو چراغی که در داخل و خارج ما بیفروخت و پیش پای بندگی ما را در دوسرا روشن ساخت.

ستایش او را که ما را در عصر آخرین پیامبرش بیافرید و به خطابات آخرین کتابش مخاطبمان ساخت و به معارف آنکه عالیترین معارف است آشنا کرد.

درود بی منتهای او بر وی و بر اوصیاءش که امیان او و چراغهای تاریکی ما و خلفای او و دستاویزهای ما در پرتگاههای ضلالت بودند.

درود بر آنان که معدنهای فضیلت و ریشه های مکرمت و سرچشمه های زلال علم و معرفت بودند و خصوصاً بر آخرین ایشان که وی را برای آینده بشر ذخیره کرد، برای روزی که دیگر اثری از جهل و ستم نماند و جهان به دست توانایش گلستان گردد.

(ترجمه المیزان: علامه سید محمد حسین طباطبایی)

پژوهشگر مراتب قدردانی و تشکر خود را از اساتید محترم راهنما سرکار خانم جولایی، مشاور سرکار خانم رضایی پور، آمار جناب آقای بحرانی که از راهنماییهای ارزنده شان در طول این پایان نامه برخوردار بوده است اعلام می نماید.

نگارنده مراتب سپاس و تشکر خود را به حضور ریاست محترم دانشکده جناب آقای تفاق، معاونت محترم پژوهشی سرکار خانم بحیرائی و مسئول محترم کارشناسی ارشد سرکار خانم فطورچی تقدیم می دارد.

نگارنده بر خود واجب می داند که از زحمات تمامی اساتید و مربیان به ویژه سرکار خانم باروق مدیر گروه بهداشت و سرکار خانم میرصدراپی که در امر نظارت بر روند پژوهش حاضر قبول زحمت فرمودند و در شکل یادگیری نهایی پژوهش نقش بسزایی داشتند ، سپاسگزاری می نمایم.

پژوهشگر همچنین از کلیه کارکنان کتابخانه دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران و ایران و دوستان و همکاران عزیزی که در این راستا پژوهشگر را یاری کردند تشکر و سپاسگزاری می نماید .

در پایان از زحمات بی شائبه پدر و مادر عزیزم تشکر و قدردانی می نمایم .

چکیده پژوهش

این پژوهش یک مطالعه نیمه تجربی است که به منظور بررسی تأثیر آموزش خودآزمایی پستان بر سطح آگاهی و مهارت دبیران مدارس راهنمایی و دبیرستانهای دخترانه شهرستان محلات انجام گرفته است.

در این پژوهش ۴۷ نفر از دبیران که خصوصیات مورد نظر برای شرکت در این پژوهش را دارا بودند شرکت داشتند. ابزار گردآوری داده ها در این پژوهش، پرسشنامه و چک لیست بوده است که در سه بخش تنظیم شده است. پرسشنامه شامل مشخصات دموگرافیک و انجام خودآزمایی پستان توسط واحدهای مورد پژوهش با ۱۶ سؤال، بخش آگاهی در زمینه خودآزمایی پستان با ۴۲ سؤال و چک لیست شامل ۱۶ سؤال بود که سوالات آگاهی به صورت بلی، خیر و نمی دانم و سوالات مهارت به صورت بلی، خیر تنظیم شده بود. این پژوهش در دو مرحله انجام گرفت. پس از آنکه واحدهای مورد پژوهش در مرحله اول پرسشنامه را تکمیل نمودند و چک لیست توسط پژوهشگر تکمیل شد جزوه آموزشی خودآزمایی پستان به واحدهای مورد پژوهش داده شد و دو هفته بعد جلسه آموزشی در همین زمینه تشکیل گردید و ۳ هفته بعد مجدداً همان پرسشنامه و چک لیست برای هر یک از واحدهای مورد پژوهش تکمیل گردید. سپس تفاوت امتیازات قبل و بعد هر نفر با خودش مورد مقایسه قرار گرفت. امتیازات کسب شده توسط واحدهای مورد پژوهش در دو مرحله قبل و بعد از آموزش در دو بخش آگاهی و مهارت به دو سطح مطلوب و نامطلوب طبقه بندی گردید. سپس پاسخ ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته های این پژوهش در ۲۲ جدول توزیع فراوانی مطلق و نسبی ارائه گردیده است. آزمون آماری مورد استفاده در این پژوهش، آزمون آماری Z، کای اسکور و آزمون دقیق فیشر بوده است.

نتایج این پژوهش بیانگر اختلاف معنی دار آماری در سطح آگاهی واحدهای مورد پژوهش با $(Z = 19/03)$ و مهارت واحدها با $(Z = 18/88)$ قبل و بعد از آموزش می باشد. نتایج همچنین بیانگر آن است که آموزش در افزایش آگاهی اکثریت واحدهای مورد پژوهش در محدوده سنی ۴۹-۴۰ (۸۸/۸۹ درصد) با مدرک تحصیلی فوق دیپلم (۹۱/۶۶) و مجرد (۸۳/۳۳) بیشترین تأثیر را داشته است. به علاوه نتایج نشان داد که آموزش در تغییر مهارت اکثریت واحدهای مورد پژوهش در گروه سنی ۳۹-۳۰ (۳۱/۵۸ درصد)، با مدرک تحصیلی فوق دیپلم (۳۷/۵) درصد و متأهل (۳۱/۷ درصد) بیشترین تأثیر را داشته است. در حالیکه هیچیک از این نتایج از نظر آماری معنی دار نبود، نتایج آزمون آماری کای اسکور بیانگر عدم وجود ارتباط معنی دار بین آگاهی و مهارت واحدهای مورد پژوهش بعد از آموزش با $(X^2 = 1.52, df = 1)$ است. $\alpha = 5\%$ بوده است.

در پایان براساس یافته های این پژوهش پیشنهادات جهت پژوهش های بعدی ارائه گردیده و کاربرد نتایج در حیطه های مختلف پرستاری نیز بیان شده است.

فهرست مطالب

صفحه	موضوع
	چکیده پژوهش
	فصل اول : معرفی پژوهش
۲	زمینه پژوهش
۱۳	عنوان پژوهش
۱۳	اهداف پژوهش
۱۵	فرضیه پژوهش
۱۶	تعریف واژه ها
۱۹	پیش فرضهای پژوهش
۲۰	محدودیتهای پژوهش
	فصل دوم : دانستیهای موجود در مورد عنوان پژوهش
۲۲	چهارچوب بندی پنداشتی
۱۳۷	مرور بر مطالعات انجام شده
	فصل سوم : روش پژوهش
۱۶۴	نوع پژوهش
۱۶۵	جامعه پژوهش
۱۶۵	نمونه پژوهش
۱۶۵	مشخصات واحدهای مورد پژوهش
۱۶۶	محیط پژوهش
۱۶۶	روش و ابزار گردآوری داده ها
۱۶۸	اعتبار و اعتماد علمی
۱۷۱	روش تجزیه و تحلیل داده ها
۱۷۳	ملاحظات اخلاقی

ادامه فهرست مطالب

صفحه	موضوع
	فصل چهارم: یافته های پژوهش
۱۷۶	جداول آماری
	فصل پنجم: نتایج پژوهش
۲۱۱	تجزیه و تحلیل یافته ها
۲۲۰	نتیجه گیری نهایی
۲۲۳	موارد استفاده در پرستاری
۲۲۶	پیشنهادات
۲۲۸	منابع و مأخذ
	فارسی
	انگلیسی
	پیوستها
	پیوست شماره ۱: پرسشنامه
	پیوست شماره ۲: چک لیست
	پیوست شماره ۳: جزوه آموزشی

فهرست جداول

صفحه	موضوع
۱۷۸	جدول شماره ۱: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب سن .
۱۷۹	جدول شماره ۲: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب میزان تحصیلات .
۱۸۰	جدول شماره ۳: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب وضعیت تأهل .
۱۸۱	جدول شماره ۴: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب به سرطان پستان .
۱۸۲	جدول شماره ۵: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب انجام خودآزمایی پستان قبل از آموزش .
۱۸۳	جدول شماره ۶: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب دلایل عدم انجام خودآزمایی پستان قبل از آموزش .
۱۸۴	جدول شماره ۷: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب زمان انجام خودآزمایی پستان قبل از آموزش .
۱۸۵	جدول شماره ۸: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب پاسخ آنها به اقدامی که در صورت یافتن توده در پستان باید انجام دهند .
۱۸۶	جدول شماره ۹: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب منبع کسب اطلاعات در زمینه خودآزمایی پستان .
۱۸۷	جدول شماره ۱۰: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب سابقه ابتلاء فامیل به سرطان پستان .

ادامه فهرست جداول

صفحه	موضوع
۱۸۸	جدول شماره ۱۱: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب امتیاز مربوط به سطح آگاهی در مورد خودآزمایی پستان قبل و پس از آموزش.
۱۹۰	جدول شماره ۱۲: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب امتیاز مربوط به مهارت در انجام خودآزمایی پستان قبل و پس از آموزش.
۱۹۲	جدول شماره ۱۳: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب سطح آگاهی و مهارت در انجام خودآزمایی پستان پس از آموزش.
۱۹۳	جدول شماره ۱۴: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب سن و سطح آگاهی در زمینه خودآزمایی پستان پس از آموزش.
۱۹۴	جدول شماره ۱۵: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب وضعیت تأهل و سطح آگاهی در زمینه خودآزمایی پستان پس از آموزش.
۱۹۵	جدول شماره ۱۶: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب سطح تحصیلات و سطح آگاهی در زمینه خودآزمایی پستان پس از آموزش.
۱۹۶	جدول شماره ۱۷: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب سن و مهارت در انجام خودآزمایی پستان پس از آموزش.
۱۹۷	جدول شماره ۱۸: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب وضعیت تأهل و مهارت در انجام خودآزمایی پستان پس از آموزش.

ادامه فهرست جداول

صفحه	موضوع
۱۹۸	جدول شماره ۱۹: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب سطح تحصیلات و مهارت در انجام خودآزمایی پستان پس از آموزش.
۱۹۹	جدول شماره ۲۰: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب الگوی مورد استفاده جهت لمس پستانها پس از آموزش.
۲۰۰	جدول شماره ۲۱: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب نحوه پاسخگویی به سؤالات مربوط به آگاهی در زمینه خودآزمایی پستان قبل و پس از آموزش.
۲۰۲	جدول شماره ۲۲: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب نحوه کسب امتیاز مهارت در انجام خودآزمایی پستان پس از آموزش.